

lett öt ismerték el, mint legjobb „Kamélias hölgy”-et, aminthogy Sardou és ifj. Dumas nőalakjainak ő volt vidéken leg-hivatottabb megszólaltatója. 1890 márc. havában a „Napamasszony”-ban volt utolsó fellépte, utána Debrecenben telepedett le. Mándoky Béla búcsúztatta.

(Erődi Jenő.)

Tömegjelenet. A szinpadon lévő statiszták együttes játéka oly esetekben, amikor a dráma cselekménye a tömegek szerepeltetését kívánja. Ez az együttes játék a „tömeg”, vagyis a statiszták színészi akciója... A tömegjelenetnek nagy fontossága van különösen a tragédiákban, nagy személyzetű történelmi darabokban. A T. inszenálója a rendező, aki ezzel legtöbbször bizonyos drámai helyzetek vagy feszültségek megoldását és kiépítését festi alá. Reinhardt a tökéletességig fokozta a tömegjelenetek színészi értékét; Stanislavszki harmónikusán beolvastotta az együttesbe, úgyhogy a statiszták itt szerep nélküli színészek, akiknek produktivitásáról ép úgy meg vagyunk győződve, mint az aktorok művészi játékaról. A meiningeni szin-társulat tömegjelenetei, tömeghatásai még napjainkban is számottevő sikereket könyveltek el. Goethe „Faust”-jában, Schiller „Haramiák”, „Don Carlos”, „Wallenstein”-jében, „Az ember tragédiájá”-ban vannak fontos tömegjelenetek, amelyek úgy egybevetve, mint egyénként a természetesség és képszerűség látszatával hatnak. Shakespeare-darabok rendezésének sarkalatos feladata a T. kifogástalan megoldása. „Bánk-bán” II. és V. felvonása, Madách remekművének athéni, párizsi, londoni képei a szereplők játékával egybehangzó és azt kiegészítő T. nélkül el sem képzelhető. (V. ö.: Jelenet, Vakjelenet, Végjelenet, Zárójelenet.) (Zólyomi Jenő.)

„Tömni a házat”. Tipikus színházi kifejezés, amelyet akkor használnak, ha a színház üres nézőterét az igazgatóság kénytelen szabadjegyesekkel (potyajegyesekkel) benépesíteni. (V. ö. „Vattázott ház”).

Tömörkény István, író, sz. 1866 dec. 23.-án, Cegléden, megh. 1917 ápr. 24.-én,

Szegeden. (Eredeti családneve Steingassner volt.) Szegeden és Makón végezte iskoláit, azután gyógyszerész volt, majd később szegedi újságok belső munkatársa. Budapesti napilapok is állandóan közölték tárcanovelláit. Tömörkény, aki régebben könyvtárosa, legutóbb igazgatója volt a szegedi Somogyi-könyvtárnak és a városi muzeumnak, magyar nyelvészettel, néprajzzal és régészettel is foglalkozott. Költő volt, vérbeli költő és művész, aki érezte az Alföld népének szívdobbanását, a barna magyar rög illatát, a magyar szó tiszta, nemes csengését. Meleg és mély humor lakozott benne, becsületes, jó magyar humor, amely nem vet lángot, csak parázsosán izzik. Gárdonyi Géza mellett megérdemelt népszerűséget szerzett a magyar nép valódi lelkét tükröző írásaival. Színműve: „Barlanglakók”, életkép 1 felv. Bem. 1913 jan. 22. Nemzeti Színház.

Török Gábor. Az aradi színészet lelkes pártfogója volt, 1849.-ben nagy áldozatot hozott a helyi magyar színészet megteremtéséért.

Török Irma, színésznő, sz. 1875 márc. 13.-án, Temesvárott. A Sziniakadémia elvégzése után, 1893-ban Paulay Ede a Nemzeti Színházhoz szerződtette. Már első fellépése a „Proletárok”-ban, oly sikerrel járt, hogy nevét csakhamar az elsők sorában emlegették. Meleg érzés, természetes beszéd, minden érzelmi kifejezésére alkalmas játék jellemzi szin-padi szereplését, melynek legjellegzetesebb vonása, hogy szerepeit lelkileg átélte. Az igazi élet művészetét állította a közönség elé és az új iskola híveként a deklamáció segítőeszközeitől ment játékaival ösztönös, igaz bensőséggel szólaltatta meg alakjait az Egértől az Elekt-ráig (Hofmansthal), a klasszikus Shakespeare darabokban épúgy, mint a francia társadalmi színművekben vagy akár Herczeg Ferenc „Dolovai nábobjá”-ban. Keglevich gróf, a Nemzeti Színház intendánsa, a párizsi világkiállítás alkal-mával színházi tanulmányútra küldte; 1900-ban Londonban ő képviselte a magyar drámai színművészetet, amikor is egy fényes hangverseny keretében ci-